

llibertat

portaveu del centre republica federal

Per autenticitat del Director
Francesc Bellot

MATARÓ, 4 d'octubre de 1930 ♦ REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Rambla Castelar, 40 ♦ Any 1 ♦ Núm. 5 ♦ PREU 20 CÈNTIMS

el catalanisme d'ahir i el catalanisme d'avui

Poc a poc l'estament obrer, podem dir, vé sumant-se al plet de Catalunya, compenetrat, a la fi, de què aquest sustenta en el seu si, un ideal liberalíssim que s'agermana amb totes les innovacions dels Estats moderns, i amb totes les reivindicacions socials.

Desgraciadament per la causa capdal de nostra terra, en desaparèixer «El Poble Català», seguidament va apoderar-se «La Lliga» de la representació oficial del catalanisme i amb llur política sempre conservadora, anà allunyant de les nostres coses més vitals, les grans masses del proletariat, arribant un moment que ja semblava incompatible el sentiment de catalanitat i el sentiment liberal.

Dir-se catalanista, semblava sols apropòsit per els homes del sometent, del Comitè de Defensa Social i de l'element patronal. Ben migrada, per força havia d'ésser l'idea que hom es formava del plet català dut per l'impressió, diem-ne aparent, que ell mateix en treia contemplant el panorama de Catalunya, on sols eren rellevants els homes de «La Lliga» per la monopolització que exercien en els quefers públics i polítics.

Es clar que no mancava el petit estol d'homes de clara intel·ligència que defensaven amb tota valentia el foc sagrat de llur catalanitat i llur democràcia, predicant a tots els vents que el plet de Catalunya no es crea sols d'un estament, sinó de tot un poble i per damunt de les conviccions de cada ciutadà. Han tingut de passar molts anys i moltes coses perquè les veus d'aquells vidents fossin sentides i prenguessin consistència en la consciència del temps i dels catalans.

Per un cantó el predomini polític d'un catalanisme de dreta, i per l'altra banda una literatura que amb llurs lirismes creà un ambient, innocentment pairalista, que tot cantant les meravelles del Montserrat, les blavors de la mar i les verdors de la plana, no es recordava gairebé mai, de la vida gris i angoixosa de nostres obrers. No fou, doncs, gens estrany que aquests es decantessin vers aquelles corrents espanyolistes on trobaven qui els parlava del seu ideari, en un sentit més cru, més materialitzat si voleu, però més viu, més amb consciència amb els seus anhels, amb les seves necessitats, amb les seves reivindicacions de classe, fent-los-hi albirar un demà de millorament social, fent-los-hi sentir el consol de la terra promesa. I nostres obrers, lògicament, humanament, per raons de vida, es divorciaven de les nostres coses més íntimes, perquè no veien en Catalunya, més que a una marastra.

Es hora encara, que bo i havent incorporat les inquietuds socials, a les no conquerides llibertats de Catalunya, podem dir que no tenim una vera novel·la realista, feta amb troços de vida dels nostres germans del taller i de la fàbrica. Donant-se el cas paradoxal de que aquí on tant hem parlat de ruralisme, no hem arribat mai a l'enranya viva d'aquells pobres camperols que, junt amb totes les inclemències, han de suportar el fred, la fam i la misèria. Aquesta manca d'humanitat, tenint en compte algunes excepcions encarnades amb Guimerà, Russinyol i Iglésies, ha mancat també en el nostre teatre i ha mancat en la nostra poesia.

Dels llibres de filosofia i sociologia, ni cal parlar-ne. Fins fa quatre dies i gràcies a «L'Arc de Barà», hom no podia llegir en català ni tan sols el «Manifest» de Marx i Engels, l'obra adaptada gairebé a totes les llengües i una de les que més ha contribuït a la educació de la classe obrera.

Quan hom controla aquesta buidor entorn del dolor social, no es d'estranyar gens ni mica que els catalanistes fossin generalment gent de les classes altes i mitges, ja que lògicament no podia esdevenir d'altra manera.

Sortosament l'integritat dels nostres homes d'esquerra han portat el catalanisme a la seva plenitud, convertint el catalanisme d'ahir, superficial, estantís i literari, en un catalanisme integral.

Ja no és llunyà el dia en què no caldrà parlar-ne de catalanisme, perquè ja en serem tots. Els catalans tindrem les nostres palestres i ens podrem dir homes de dreta, d'esquerra o de centre, dintre el nostre sentiment bàsic de catalanitat, del qual no cal ja estar-ne divorciat pel fet de pertàner a una o altra escola, moral, social o política.

SEBASTIÀ FONTRODONA

Centre Republicà Federal

AVUI, A LES DEU DE LA NIT

Conferència

▼ a càrrec del dirigent propagandista, director de «La Nau» i President d'Acció Republicana de Catalunya : : : ▼

A. Rovira i Virgili

el qual dissertarà sobre el tema:

“CATALUNYA EN L'HORA ACTUAL”

macià, segrestat

L'home d'abnegada idealitat, el ciutadà digne, Francesc Macià, ha estat negat, escomès, atracat i obligat a prendre seient en un auto desconegut, semblant a un auto cel lular, per atravesar pobles i ciutats en vertiginosa cursa de cent per hora.

Un rapte truculent d'aquesta naturalesa aplicat a un home venerable, pres i a desgrat seu, allunyat dels seus familiars, dels seus amics, del seu poble i fins de la seva pàtria, per a endinçar-lo fronteres enllà a fi de no deixar ni rastre, per més mofa, ha estat considerat per segons qui com una *broma de Carnaval*.

A l'home intrús, a l'home mal-factor, a l'home delinqüent, a l'home que actua fora de la llei, se'l porta a les presons o a les casernes per a lliurar-lo més tard a les autoritats judicials. Amb Macià, no ha estat possible aquesta determinació governativa ja que àdhuc els seus més aferrissats enemics, han de reconèixer, la seva indiscutible honorabilitat.

Entretant, mentre aquest home honrat és tret d'incògnit de la seva llar i de la seva pròpia terra, altres, infringint l'article 513 del Codi Penal vigent, gosen de plena llibertat.

Fins ara, ens han escatimat les llibertats i tots els drets de ciutadania. Avui, i en tornar a la normalitat, fins ens escamotegen els homes davant de tot el poble, d'aquest poble que encara que sumís, ja no viu callat, ni adormit, sinó esperant que vibrin com un crit de guerra per la República del nostre poble, aquelles belles estrofes del mestre J. A. Clavé:

« La Pàtria ens crida, que fem.
Anem! correm ajudar-la.... »

FRANCESC VALLCORBA

preparem-nos

És evident que l'esperit del nostre poble, freturós de llibertat i assedegat de justícia, i com a resultat de les diverses activitats que el constitueixen, es mostra en aquests suprens instants, amb tal poderós esclat de vida, que mai no podran ofegar ni el respecte al passat, ni la temença a l'esdevenidor.

Arreu de Catalunya i arreu d'Espanya es denota en aquests moments una vitalitat corprendora, pressagi de nous esclats, malgrat l'ensopegar sovint amb tota mena d'obstacles i tota llei de vexacions. Cada jorn que neix, cada dia que passa, es revelen símptomes més eloqüents de un indiscutible deixoniment. I tot allò que ens semblava una utopia, va concretant-se en fets reals i positius, i pren la forma de les coses definitives. I així veiem, com darrera la palpitant ideologia dels homes intel·lectuals, venen les realitzacions dels homes de voluntat. En l'història de Catalunya, s'obre, doncs, una època de maduresa, a quin esplendor hem de concentrar i dirigir totes les nostres forces i totes les nostres energies. Volguer és poguer. I la voluntat pot molt, si va controlada per la raó i per la justícia dels fets que la fan moure. La realitat s'imposa i tots sabem per experiència que contra aquesta realitat ningú no hi pot combatre. Amb qui ens hem de batre, doncs, és amb l'enemic aquell, que amb tota la seva predominació estatal, es va quedant més isolat i feble.

Com a principi i fi d'aquesta lluita aferrissada que se'ns apropa, el que cal fer, és que tots els homes que sentim bategar en nostre pit uns vius anhels de regeneració, de llibertat i de justícia, ens acoblem, que fem recompte de forces encorajant-nos els uns amb els altres sense distinció de classes ni estaments, lligats tots per un ideal comú. Cal l'unió, cal la raó i cal la valentia, per a llençar-nos a una lluita segura de triomf, malgrat triguem a declarar-la fins arribar a una bona disciplina i a un perfecte estat de defensa. La renovació ha d'ésser tan radical, que el qui millor el resisteixi serà qui s'emportarà la victòria.

I a la llarga i en moments de gran trascendència, la victòria sempre és del poble, i aquesta serà nostra, perquè el qui lluita per una idea, representa la força. I la idea és vida que es manifesta espon-tània, i que quan vol, demana, suplica, però que a voltes també exigeix.

JAUME FLORIS

La llibertat del pensament, diu Pi i Margall, és la primera de les llibertats, i la de censurar els actes de totes les institucions del país, la millor garantia contra tota mena d'abusos.